

Input // output

Bankensector

Schoenmaker en Peek onderzoeken de ontwikkeling van de Europese financiële sector. Uit hun analyse blijkt dat de groei van bezittingen, waaronder leningen, van banken in de eurozone als geheel ongeveer gelijk is gebleven in de onderzochte periode 2008–2013. Echter, in sommige landen, zoals Griekenland, Ierland, Portugal en de Baltische landen, is het niveau van de bankbezittingen afgenomen met tien tot twintig procent. Daarnaast zijn ook de internationale kapitaalstromen afgenomen, opnieuw vooral van de perifere en Baltische landen, en zijn banken zich meer nationaal gaan oriënteren op hun ac-

tiviteiten. Dit ging samen met een sterk gereduceerde kredietverlening van gemiddeld en zwak gekapitaliseerde banken, wat volgens de auteurs duidt op een *credit crunch* in Europa. Zij bevelen aan de kredietverlening te stimuleren door de banken te herkapitaliseren. Op basis van eigen berekeningen schatten de auteurs dat de Europese banken ongeveer 84 miljard euro aan kapitaal nodig hebben.

Schoenmaker, D. en T. Peek (2014) *The state of the banking sector in Europe*. OESO Economics Department Working Paper, 1102.

Multiplier

Een situatie waarbij overheidstekorten worden gefinancierd door banken die moeilijk aan kapitaalvereisten kunnen voldoen, kan ervoor zorgen dat de *multiplier* van overheidsbestedingen rond nul ligt, of zelfs negatief wordt. Dit concluderen Van der Kwaak en Van Wijnbergen aan de hand van theoretisch onderzoek. Wanneer een overheid in zo'n situatie de bestedingen opvoert om de economie te stimuleren, komen de staatsobligaties die daarvoor worden uitgegeven bij banken terecht, die immers kapitaal met lage risico's nodig hebben om aan de kapitaalvereisten te voldoen. Deze opkoop van staatsobligaties zorgt er echter voor dat banken minder lenen aan bedrijven, waardoor bedrijfsinvesteringen afnemen en het toekomstige nationale inkomen lager zal liggen. Anticipatie op dit lagere inkomen zorgt ervoor dat de prijzen van aandelen en obligaties kelderen, wat weer leidt tot problemen met het voldoen aan kapitaalvereisten voor banken en een verdere verlaging van de kredietverlening.

Kwaak, C. van der, en S. van Wijnbergen (2014) *Financial fragility and the fiscal multiplier*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 004 en Duisenberg School of Finance Discussion Paper, 070.

Volatiliteit

Bedrijfsspecifieke volatiliteit van de omzet is niet anti-cyclisch, in tegenstelling tot wat in eerder onderzoek soms wordt gesteld. Dit concluderen De Veirman en Levin aan de hand van econometrisch onderzoek met gegevens over 12.730 bedrijven in de VS over de periode 1978–2012. Recessies blijken over de tijd steeds samen te vallen met keerpunten in de volatiliteit van de bedrijfsomzet. De volatiliteit nam toe tijdens de recessies in de jaren tachtig, nam daarna af tot de recessie van 1990–1991, nam daarna weer toe tot 2001 en ten slotte weer af tot 2007–2009. De auteurs hebben geen sluitende verklaring voor dit patroon in de bedrijfsvolatiliteit.

Veirman, E. de, en A. Levin (2014) *Cyclical changes in firm volatility*. DNB Working Paper, 408.

Eurozone

Den Butter en Segers onderzoeken theoretisch beleidsopties voor de toekomst van de eurozone. Zij concluderen dat een compromis tussen een volledige federale unie en een afschaffing van de monetaire unie optimaal is. Een federale unie is immers politiek niet haalbaar, en een terugkeer naar nationale munteenheden gaat gepaard met hoge kosten en doet de voordelen van de gemeenschappelijke markt teniet. Door beleidscoördinatie op supranationaal niveau wordt rekening gehouden met negatieve of positieve effecten van nationaal beleid op andere landen. Door verstrengeling van goederen- en financiële markten, die heeft geleid tot een verhoging van de welvaart, zijn deze zogenaamde externe effecten groter geworden, wat de voordelen van beleidscoördinatie groter maakt. Echter, een nadeel van deze verstrengeling is dat het risico op verspreiding van crises groter wordt, wat moreel wangedrag kan veroorzaken bij lidstaten doordat zij weten dat ze gered zullen moeten worden om besmettingsgevaar te voorkomen.

Butter, F.A.G. den, en M.L.L. Segers (2014) *Prospects for an EMU between federalism and nationalism*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 008.

Huizenprijzdaling

In 2013 waren bestaande koopwoningen gemiddeld 6,4 procent goedkoper dan een jaar eerder. De prijsafname was het grootst in de eerste helft van het jaar. In de tweede helft stabiliseerden de prijzen: in het laatste kwartaal van 2013 lagen de prijzen 0,1 procent hoger dan

6,4%
SINDS 1916
Daling prijzen bestaande
koopwoningen in 2013

in het tweede kwartaal. In Zeeland daalden de prijzen met 2,8 procent het minst, in Noord-Brabant en Drenthe met zeven procent het meest.

CBS (2014) *Prijzen bestaande koopwoningen in heel 2013 met ruim 6 procent gedaald*. CBS Webmagazine, 21 januari.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Beloningsverschil

Vrouwelijke bestuursvoorzitters van bedrijven krijgen niet significant minder betaald dan hun mannelijke collega's op vergelijkbare posities qua bedrijfsomvang en sector. Voor andere posities in het topmanagement bestaat echter wel een significant beloningsverschil van gemiddeld 270.000 pond tussen beide geslachten. Dit blijkt uit empirisch onderzoek van Geiler en Renneboog met gegevens over de topbestuurders van bijna alle beursgenoteerde bedrijven in het Verenigd Koninkrijk over de periode 1996–2007. Het verschil blijkt kleiner wanneer er vrouwelijke commissarissen in de raad van toezicht van het bedrijf zitten. Opmerkelijk is verder dat de beloning van vrouwelijke ceo's meer gebaseerd is op de relatieve prestaties van het bedrijf in de markt dan van mannelijke ceo's, en dat het beloningsverschil kleiner is in sectoren waar relatief veel mannen werkzaam zijn, zoals de ICT-sector.

Geiler, P. en L. Renneboog (2014) *Are female top managers really paid less?* CentER Discussion Paper, 004.

Kartelboetes

Het verhogen van minimumstraffen voor kartelboetes of het verlagen van de maximumstraffen verlaagt de maatschappelijke welvaart. Dit concluderen Houba *et al.* aan de hand van een theoretisch model waarmee zij de effecten van regels voor kartelboetes, zoals minimum- en maximumstraffen, onderzoeken. Hogere maximumstraffen zorgen ervoor dat de verwachte opbrengsten van het vormen van een kartel kleiner zijn, zodat het minder waarschijnlijk is dat deze opgericht worden. Hierdoor wordt de maatschappelijke welvaart vergroot. Aan de andere kant zorgen hogere minimumstraffen ervoor dat kartels hogere prijzen gaan afspreken om voor de boete te compenseren waardoor de maatschappelijke welvaart juist wordt verlaagd.

Houba, H., E. Motchenkova en Q. Wen (2014) *The role of legal principles in the economic analysis of competition policy.* TILEC Discussion Paper, 002.

Toerisme

In 2013 is in de Europese Unie een recordaantal van 2,6 miljard overnachtingen in toeristische accommodaties doorgebracht. De vijf landen met het grootste aantal overnachtingen, respectievelijk Frankrijk, Spanje, Italië, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, zijn samen goed

Exportmeting

Bouwmeester *et al.* ontwikkelen een nieuwe empirische methode om de nettowaarde van exporten, gebaseerd op de toegevoegde waarde, te meten. Standaardmethodes gaan vaak uit van het optellen van individuele exporten van landen. Aan de hand van gegevens over de periode 2000–2007 stellen de auteurs vast dat het waarden van de exporten van de EU volgens de standaard methode leidt tot een onderwaardering van de toegevoegde waarde van de exporten van zo'n elf tot zestien procent.

Bouwmeester, M.C., J. Oosterhaven en J.M. Rueda-Cantuche (2014) *Measuring the EU value added embodied in EU foreign exports by consolidating 27 national supply and use tables for 2000–2007.* SOM Research Report, 004.

Relaties

De aanwezigheid van een groepsprestatiebeloning is positief gecorreleerd met de tevredenheid van vrouwen met de relaties met hun collega's. Voor mannen geldt juist dat groepsprestatiebeloning samengaat met een lagere voldoening met de collegiale relaties, en dat een individuele prestatiebeloning een positief verband heeft met de tevredenheid met relaties. Wanneer groepsprestatiebeloningen worden gecombineerd met individuele prestatiebeloning verdwijnt het effect. Dit alles volgt uit empirisch onderzoek van Onemu met gegevens uit enquêtes met 14.743 hoogopgeleide Nederlanders van 78 organisaties uit de jaren 2005 en 2007.

Onemu, O. (2014) *Social relations, incentives, and gender in the workplace.* Tinbergen Institute Discussion Paper, 009.

Ondernemers

Mensen met een meer gevarieerde werkervaring hebben een hogere kans om succesvol te zijn in het opzetten van een onderneming dan mensen met minder diverse werkervaringen. Het hebben van gevarieerde werkervaring betekent echter niet dat men ook een generalist is, en andersom betekent weinig gevarieerde werkervaring niet automatisch dat iemand een specialist is. Generalisten, ofwel mensen die veel verschillende vaardigheden bezitten, hebben geen significant hogere kans om in het opzetten van een onderneming succesvol te zijn dan specialisten. Dit alles concluderen Hessels *et al.* aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens over beginnende ondernemers uit Duitsland en Nederland over de periode 2006–2007.

Hessels, J., U. Brixey, W. Naudé en T. Gries (2014) *Skill variety, innovation and new business formation.* IZA Discussion Paper, 7889.

Betaalmethodes

Nederland slaagt er, beter dan Canada, Frankrijk en Duitsland, in om het gebruik van contant geld terug te dringen ten faveure van pintransacties. Dit blijkt uit empirisch onderzoek van Arango *et al.* met gegevens over het betalingsgedrag van consumenten uit de bovengenoemde landen over de periode 2009–2011. Uit de resultaten blijkt dat consumenten in Nederland een lager minimumbedrag aan contant geld uit voorzorg op zak houden dan in de andere landen. Daarnaast wordt in andere landen waar mogelijk contant betaald en alleen gepind indien noodzakelijk. In Nederland is dit precies andersom, wat de auteurs toeschrijven aan succesvolle campagnes om pinbetalingen te stimuleren.

Arango, C., Y. Bouhdaoui, D. Bounie, M. Eschelbach en L. Hernández (2014) *Cash management and payment choices: a simulation model with international comparisons.* DNB Working Paper, 409.

2,6
Miljard toeristische
overnachtingen in de
EU in 2013

voor zeventig procent van het totaal. De grootste relatieve stijgingen van het aantal overnachtingen werden in Griekenland, Malta en Letland geboekt.

Eurostat (2014) *Record level of 2.6 bn nights spend in tourist accommodation in the EU28 in 2013.* Eurostat Newsrelease, 29 januari.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.